

Сарајево, 06.02.2023. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 30.01.2023. – 03.02.2023.**

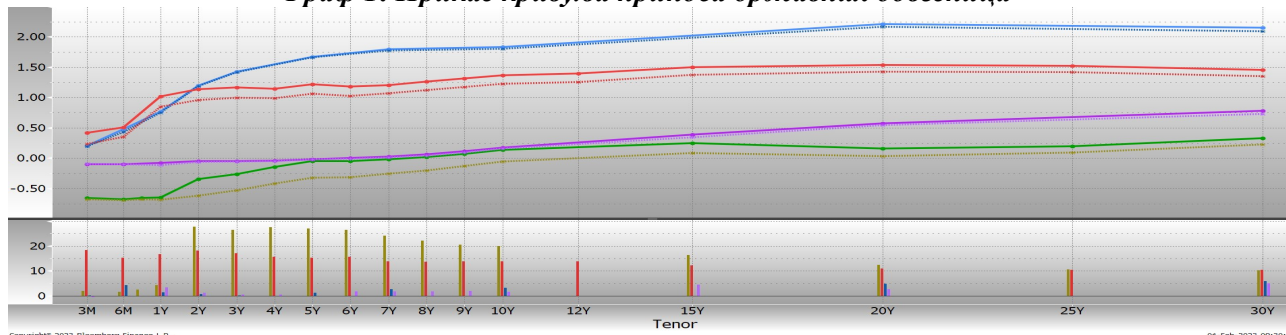
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Еврозона			САД			Велика Британија			Јапан		
	27.1.23	-	3.2.23	27.1.23	-	3.2.23	27.1.23	-	3.2.23	27.1.23	-	3.2.23
2 године	2.58	-	2.55	4.20	-	4.29	3.47	-	3.25	0.00	-	-0.02
5 година	2.26	-	2.20	3.61	-	3.66	3.20	-	2.92	0.20	-	0.17
10 година	2.24	-	2.19	3.50	-	3.52	3.32	-	3.06	0.49	-	0.50

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vubillove

Доспијеће	Приноси		
	27.1.23	-	3.2.23
3 мјесеца	2.190	-	2.244
6 мјесеца	2.435	-	2.497
1 година	2.668	-	2.756

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 03.02.2023. године (пуне линије) и 27.01.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

ЕЦБ је у четвртак, у складу са очекивањима, повећала све три кључне каматне стопе за 50 базних поена (каматна стопа на депозите банака сада износи 2,50%). На пратећој конференцији за медије предсједница Lagarde је најавила да се очекује наставак повећања каматних стопа и већ најавила још једно повећање од 50 базних поена на сједници која се одржава половином марта. У свом излагању Lagarde је поново упозорила владе на фискалну одговорност због одговора на енергетску кризу, те изјавила да би превелика потрошња могла отежати напоре ЕЦБ да укроти инфлацију и тако проузроковати монетарни одговор. Додала је да је сада важно да се одмах почне са повлачењем ових мјера. Lagarde је навела и да су изгледи инфлације сада више балансирани, те иако би малопродајне цијене могле додатно да расту у кратком року, недавни пад цијена енергената би могао да успори инфлацију брже него што је очекивано, а што би се могло одразити на слабију темељну инфлацију.

Кретање приноса обвезница еврозоне током протекле седмице је било волатилно. На почетку седмице забиљежен је раст приноса, након што је објављен податак о неочекиваном расту стопе инфлације у Шпаније. Након тога је уследио пад приноса, првобитно због изненађујућег позитивног податка о кретању БДП-а у еврозони у IV кварталу прошле године. Пад приноса је настављен до петка, када је поново дошло до одређене корекције навише. Упркос одлуци ЕЦБ да повећа и најави додатна повећања каматних стопа, највећи пад приноса је управо забиљежен на

дан ових одлука, у четвртак. На кретања приноса утицај је имало и претходно саопштење Феда у сриједу, према којем се могло закључити да је ризик од инфлације сада мање изражен, иако ни на наредној сједници нису искључена додатна повећања каматних стопа. На седмичном нивоу приноси њемачких обвезница су смањени између 3 и 6 базних поена, а приноси италијанских обвезница између 7 и 15 базних поена.

У петак су објављени резултати истраживања ЕЦБ-ових професионалних прогнозера према којима се очекује да ће инфлација у просјеку износити 2,1% у 2025. години, а темељна инфлација 2,3%. Оба податка указују на то да се не очекује да ће ЕЦБ успјети да смањи инфлацију на циљаних 2% ни током наредне три године. За текућу годину се очекује да ће инфлација износити 5,9%, а у 2024. години 2,7%.

Протекле седмице је објављен већи број битних економских индикатора (укључујући БДП и инфлацију) за већи број чланица еврозоне. На нивоу еврозоне оба податка су била боља од очекивања, али је код неколико већих чланица забиљежен негативан економски раст у посљедњем кварталу прошле године (Њемачка), док је на почетку ове године поново забиљежен раст инфлације (Шпанија), указујући на и даље присутне притиске могуће рецесије, као и ризике високе инфлације.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс повјерења потрошача – ЕЗ (финал.)	ЈАН	-20,9	-22,1
2.	Индекс економског повјерења – ЕЗ	ЈАН	97,0	99,9
3.	БДП – ЕЗ (Q/Q) прелим.	IV квартал	-0,1%	0,1%
4.	БДП – Њемачка (Q/Q) прелим.	IV квартал	0,0%	-0,2%
5.	БДП – Француска (Q/Q) прелим.	IV квартал	0,0%	0,1%
6.	БДП – Аустрија (Q/Q)	IV квартал	-	-0,7%
7.	БДП – Белгија (Q/Q) прелим.	IV квартал	-	0,1%
8.	БДП – Италија (Q/Q) прелим.	IV квартал	-0,2%	-0,1%
9.	БДП – Португал (Q/Q) прелим.	IV квартал	0,2%	0,2%
10.	Стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	ЈАН	8,9%	8,5%
11.	Темељна стопа инфлације – ЕЗ (прелим.)	ЈАН	5,1%	5,2%
12.	Стопа инфлације – Француска (прелим.)	ЈАН	7,0%	7,0%
13.	Стопа инфлације – Шпанија (прелим.)	ЈАН	4,8%	5,8%
14.	Стопа инфлације – Белгија	ЈАН	-	8,05%
15.	Стопа инфлације – Аустрија	ЈАН	-	11,1%
16.	Стопа инфлације – Италија (прелим.)	ЈАН	10,7%	10,9%
17.	Стопа инфлације – Холандија (прелим.)	ЈАН	8,2%	8,4%
18.	Стопа инфлације – Ирска (прелим.)	ЈАН	-	7,7%
19.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	ДЕЦ	22,4	24,6%
20.	PMI композитни индекс – ЕЗ (финал.)	ЈАН	50,2	50,3
21.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	ДЕЦ	9,3	10,0
22.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	ДЕЦ	0,8%	1,4%
23.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	ДЕЦ	-	3,6%
24.	Малопродаја – Њемачка (Г/Г)	ДЕЦ	-2,6%	-6,6%
25.	Малопродаја – Шпанија (Г/Г)	ДЕЦ	-	4,0%
26.	Малопродаја – Холандија (Г/Г)	ДЕЦ	-	11,1%
27.	Потрошња становништва – Холандија (Г/Г)	ДЕЦ	-4,2%	-5,6%
28.	Обим малопродаје – Финска (Г/Г) прелим.	ДЕЦ	-	-6,1%
29.	Стопа незапослености – ЕЗ	ДЕЦ	6,5%	6,6%
30.	Стопа незапослености – Њемачка	ЈАН	5,5%	5,5%
31.	Стопа незапослености – Италија	ДЕЦ	7,8%	7,8%
32.	Стопа незапослености – Белгија	ДЕЦ	-	5,5%
33.	Стопа незапослености – Ирска	ЈАН	-	4,4%
34.	Промјена броја незапослених – Шпанија (у '000)	ЈАН	-	70,7

САД

Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили раст, који је више био изражен на предњем дијелу криве. Средином седмице је одржана сједница FOMC-а на којој је референтна каматна стопа, у складу са очекивањима, повећана за 25 базних поена, на највиши ниво од 2007. године на распон 4,50%-4,75%. Ово је уједно и прво повећање од 25 базних поена од марта прошле године, када је услиједио циклус агресивног повећања у циљу сузбијања инфлаторних притисака. Креатори монетарне политике Феда су мишљења да економски подаци показују да је инфлација почела успоравати, те су навели да рат у Украјини и даље сматрају „повишеном глобалном неизвјесношћу”. Први пут од марта 2020. године чланови FOMC-а су изоставили пандемију КОВИД-19, те спомињање глобалне здравствене кризе и рата у Украјини у контексту кључних доприноса расту цијена. Такође, саопштено је да америчка економија и даље биљежи „скроман раст”, као и „снажан” раст броја радних мјеста, те да су креатори монетарне политике и даље фокусирани на инфлаторне ризике. Иако је одлука Феда била очекивана, тржишне учеснике је охрабрила изјава предсједника Феда Powella како се први пут може рећи да је почео процес дезинфлације, односно успоравања стопе инфлације. Powell је истакао да се у овој години очекује благи економски раст, што значи да би америчка економија могла избјећи рецесију. Истовремено, тржишни учесници сматрају да би циклус повећања референтне каматне стопе могао бити заустављен у скорије вријеме.

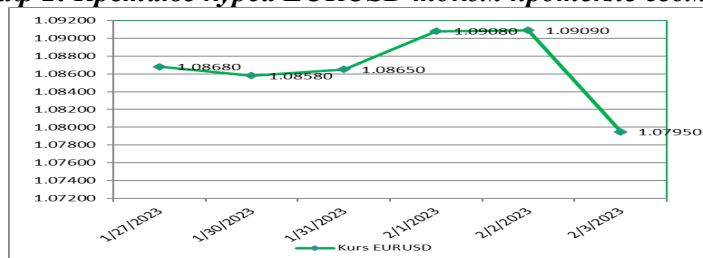
ММФ је протекле седмице објавио прогнозе за глобални економски раст, те између осталог и за економију САД. За текућу годину ММФ прогнозира стопу раста америчке економије од 1,4%, док се за наредну годину прогнозира раст од 1,0%.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Стопа незапослености	ЈАН	3,6%	3,4%	3,5%
2.	Промјена запослених нефармерски сектор	ЈАН	188.000	517.000	260.000
3.	Промјена запослених приватни сектор	ЈАН	190.000	443.000	269.000
4.	Промјена запослених прерађивачки сектор	ЈАН	7.000	19.000	12.000
5.	Потрошња грађевинског сектора (М/М)	ДЕЦ	0,0%	-0,4%	0,5%
6.	МБА апликације за хипотекарне кредите	27. ЈАН	-	-9,0%	7,0%
7.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	28. ЈАН	195.000	183.000	186.000
8.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	21. ЈАН	1.684.000	1.655.000	1.666.000
9.	Поруџбине трајних добара (финал.)	ДЕЦ	5,6%	5,6%	-1,8%
10.	Фабричке поруџбине	ДЕЦ	2,3%	1,8%	-1,9%
11.	PMI индекс прерађивачког сектора (финал.)	ЈАН	46,8	46,9	46,2
12.	PMI индекс услужног сектора (финал.)	ЈАН	46,6	46,8	44,7
13.	Композитни PMI индекс (финал.)	ЈАН	46,6	46,8	45,0
14.	ISM индекс услужног сектора	ЈАН	50,2	55,2	49,2

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0868 на ниво од 1,0795, што представља седмични пад од 0,67%.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Током прошле седмице одржана је сједница ВоЕ на којој је донесена одлука да се повећа референтна каматна стопа за 50 базних поена, те сада ова стопа износи 4%, што је највећи ниво од 2008. године. Ово је било десето повећање каматне стопе заредом, али је након сједнице сугерисано да се циклус раста каматних стопа приближава крају. Чланови MPC ВоЕ су гласали са 7:2 за повећање каматне стопе, при чему су чланови Dhingra и Tenreyrol заступали опцију стабилне политике. MPC ВоЕ је ублажио очекивања за рецесију за ову годину, те је истакнуто да ће даљи раст каматних стопа зависити од доказа о упорним притисцима на цијене, што представља сигнал инвеститорима да се оштро повећање каматних стопа приближава крају. Овакав потез је очекивала већина инвеститора и економиста. Гувернер ВоЕ Bailey је изјавио да се од новембарског извјештаја о инфлацији уочавају сигнали да инфлација посустаје. Ипак, како сматра Bailey, још увијек је прерано прогласити побједу јер су инфлаторни притисци и даље присутни. Bailey је, у овом контексту, истакао да чланови MPC морају да буду апсолутно сигурни да се инфлација повлачи.

Два кључна креатора монетарне политике ВоЕ су сигнализирала да се најагресивнији циклус монетарног затезања у последње три декаде приближава завршетку. Главни економиста Pill је изјавио да креатори монетарне политике морају избјећи ситуацију да повећају каматне стопе на превисок ниво. Гувернер ВоЕ Bailey није искључио још једно повећање каматних стопа, али више није толико увјерен у даљу вјероватноћу повећања каматних стопа како се то раније сугерисало.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Lloyds пословни барометар	ЈАН	-	22	17
2.	Нето потрошачки кредити (Г/Г)	ДЕЦ	-	7,2%	7,0%
3.	Хипотекарни кредити	ДЕЦ	45.000	36.500	46.200
4.	Nationwide цијене кућа (Г/Г)	ЈАН	1,9%	1,1%	2,8%
5.	PMI прерађивачки сектор F	ЈАН	46,7	47,0	45,3
6.	PMI услужни сектор F	ЈАН	48,0	48,7	49,9
7.	PMI композитни индекс F	ЈАН	47,8	48,5	49,0

Током протекле седмице GBP је депрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,87743 на ниво од 0,89555. GBP је депрецирала и у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,2382 на ниво од 1,2056.

ЈАПАН

ВоЈ је у јануару купила рекордни износ државних обвезница у вриједности од 182 милијарде USD, чиме је нагласила ријешеност да одбрани своју горњу границу приноса од „напада“ инвеститора који су се кладили на краткорочно повећање каматних стопа. Масовна куповина обвезница у јануару била је највећи забиљежени износ и премашила је претходни максимум од 16,2 билиона ЈПЈ забиљежен у јуну 2022. године. Дате куповине наглашавају све веће потешкоће са којима се ВоЈ суочава у одржавању политике контроле криве приноса, пошто инфлација знатно расте изнад циљаног нивоа од 2%. Својим оштрим интервенцијама које негативно утичу на ликвидност тржишта обвезница ВоЈ се све више ослања на нови алат, попут датих куповина како би спријечила да десетогодишњи принос пређе границу од 0,5%.

Гувернер ВоЈ Kuroda је изјавио да очекује да ће се плате у Јапану „прилично значајно“ повећати због значајних побољшања у економији и затегнутог тржишта рада. Kuroda је додао да ВоЈ мора да одржава ултрастимулативну монетарну политику како би подржала економију и створила окружење у којем компаније могу да повећају плате. Мандат гувернера Kurode истиче 8. априла. Reuters је објавио да премијер Kishida разматра да поднесе номинације за будућег гувернера ВоЈ и замјеника гувернера око 10. фебруара.

Министар финансија Јапана Suzuki је изјавио да још није вријеме за ревизију заједничке изјаве Владе и ВоЈ која је објављена 2013. године, те сматра да није сада моменат да се ревидира дата изјава и да ће се то рјешавати након именовања новог гувернера у априлу. Додао је да су и Влада и

ВоЈ потпуно свјесни важности повећања плата и да заједнички иду ка постизању циљаног нивоа инфлације од 2%.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа незапослености (Г/Г)	ДЕЦ	2,5%	2,5%
2.	Малопродаја (Г/Г)	ДЕЦ	3,2%	3,8%
3.	Индустријска производња (Г/Г) Р	ДЕЦ	-3,6%	-2,8%
4.	Индекс повјерења потрошача	ЈАН	30,5	31,0
5.	Индекс започетих кућа (Г/Г)	ДЕЦ	0,4%	-1,7%
6.	PMI индекс прерађивачког сектора F	ЈАН	48,9	48,9
7.	PMI индекс услужног сектора F	ЈАН	52,4	52,3
8.	Композитни PMI индекс F	ЈАН	50,8	50,7
9.	Монетарна база (Г/Г)	ЈАН	-	-3,8%

JPY је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 141,15 на ниво од 141,62. JPY је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 129,88 на ниво од 131,19.

НАФТА И ЗЛАТО

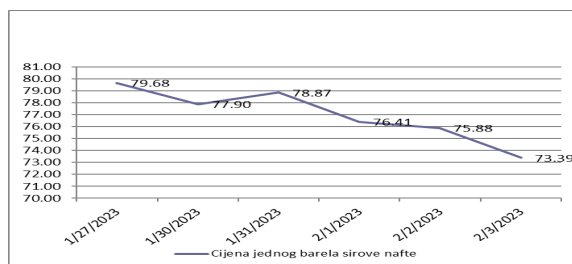
На отварању тржишта нафте у понедјељак цијена једног барела сирове нафте је износила 79,68 USD (EUR 73,32).

Током протекле седмице цијена нафте је имала тенденцију смањења. Почетком седмице цијена је смањена углавном због очекиваног повећања каматних стопа од стране водећих централних банака и сигнала снажнијег извоза нафте из Русије. Састанак ОПЕКС+ је одржан 2. фебруара, а на састанку нису донесене промјене нити препоруке о постојећем обиму производње нафте, што је и било очекивано. На пад цијене овог енергента утицала су и очекивања даљег повећања каматних стопа Феда. То се заиста и десило на састанку FOMC-а који је завршен 1. фебруара.

У четвртак је цијена нафте наставила да се смањује јер су очекиване санкције Русији појачале неизвјесности везано за питање понуде, док су подаци о расту залиха нафте у САД указале на пригушену тражњу упркос сигнаlima глобалног економског опоравка. Цијена нафте је током трговања у петак додатно смањена, те је забиљежен други седмични пад заредом, а цијена се нашла на најнижем нивоу у посљедње три седмице јер је нестабилна сесија одражавала забринутост инвеститора да ће каматне стопе наставити расти након снажног извјештаја о запошљавању у САД-у. Инвеститори су се фокусирали и на ембарго на руске нафтне производе који су у петак договориле ЕУ, Г7 и Аустралија, као и на знакове да је у току економски опоравак у Кини, највећем увознику сирове нафте.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 73,39 USD (EUR 67,99). Током протекле седмице цијена нафте је смањена за 7,89%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Припремили:
Служба Front Office
Одјељење за банкарство

Одржавање одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.928,04 USD (EUR 1.774,05).

Цијена злата је до четвртка одржавала цијену преко 1.900 USD по унци, али је током трговања у петак, након што су објављени позитивни подаци са тржишта рада у САД, цијена значајно смањена.

До средине седмице цијена злата је била под утицајем кретања приноса на државне обвезнице САД, као и под утицајем исхода састанка FOMC-а, који је завршен у сриједу прошле седмице. Након што је завршена сједница FOMC-а на којој је донесена одлука о даљем повећању каматних стопа, а предсједник Феда Powell сигнализирало да се агресиван циклус раста каматних стопа приближава крају, цијена злата је повећана. Ипак, током каснијег трговања, након што су објављени позитивни подаци са тржишта рада у САД, цијена је биљежила благи пад. У петак је цијена злата забиљежила значајнији пад. Објављени су позитивни подаци са тржишта рада у САД. Добри подаци су појачали очекивања да ће Фед успорити са даљим агресивним повећањем каматних стопа. Овакви подаци су утицали и на апрецијацију USD, а посљедично и на пад цијене злата.

Иако је током седмице цијена злата одржавала ниво преко 1.900 USD по унци, крајем седмице је цијена смањена, а техничке анализе указују на то да би цијена могла бити и даље под силазним притисцима због појачане продаје злата.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.864,97 USD (EUR 1.727,62). Посматрано на седмичном нивоу цијена злата је смањена за 3,27%.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

